

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
Совет Сунчелеевского
сельского поселения
Аксубаевского муниципального
района

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
Аксубай муниципаль районы
Сөнчэле авыл жирлеге
Советы

423052, Республика Татарстан, Аксубаевский муниципальный район, село
Сунчелеево, ул. Ленина, 76.

Тел. (8-84344-4-98-24) ОГРН 1021605359632, ОКПО 27839587, ИНН/КПП
1603000740/160301001

КАРАР

№59

от 24.01.2023г.

Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл жирлеге территориясендәге кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының 2023-2025 елларга үсеш программасын кабул итү турында

Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл жирлеге Советы кече һәм урта эшқуарлык үсеш өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру максатларында 24.07.2007 ел, № 209-ФЗ «РФдә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында», Федераль законны үтәү йөзеннән

КАРАР:

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Сөнчэле авыл жирлегенә (программа кушып бирелә) Кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү программасын кабул итү.
2. Әлеге карарны Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга <http://aksubayevo/tatarstan.ru>, һәм pravo Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга pravo.tatarstan.ru
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Аксубай муниципаль районы
Сөнчэле авыл жирлеге
Советы Рәйсе:

И.В.Крайнова

Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Сөнчэле авыл җирлеге
Советы карарына
№59 24.01.2023

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
Сөнчэле авыл җирлеге буенча Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү программасы.

Программаның Исеме:	"Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлеге буенча кече эшмәкәрлек үсеше программасы »
Программаның Клиенты:	Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлеге башкарма комитеты.
Программаны Эшләүчеләр:	Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлеге башкарма комитеты.
Программаның Нигезе:	«РФдә кече һәм урта эшкуарлыкның үсеше турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон проекты»
Программаның Максатлары:	кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен оптималь шартлар тудыру Сөнчэле авыл җирлеге буенча милли һәм җирле социаль-иқтисадый, мәдәни һәм башка үзенчәлекләренә исәпкә алып, кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын үстерүнең муниципаль программаларын формалаштыру һәм гамәлгә ашыру - кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү хисабына карар җирлек халкының иқтисади күтәрелеше һәм мәшгульлеге проблемалары
Программаның Бурычлары:	1.Россия Федерациясе иқтисадында конкурентлы мохит булдыру максатларында Кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү; 2. кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү өчен уңайлы шартлар тәэмин итү; 3. кече һәм урта эшкуарлык субъектларының конкурентлыкка сәләтлелеген тәэмин итү; 4. . алар җитештерә торган товарларны (эшләренә, хезмәтләренә), Россия Федерациясе базарына һәм чит ил дәүләтләре базарларына интеллектуаль эшчәнлек нәтижәләрен

алга этәрүдә кече һәм урта эшқуарлык субъектларына ярдәм күрсәтү;
5. кече һәм урта эшқуарлык субъектлары санын арттыру;
6. халыкны эш белән тәэмин итү һәм үзмәшгульлекне үстерү;
7. тулаем эчке продукт күләмендә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары житештерә торган товарлар (эшләр , хезмәтләр) өлешен арттыру;
8 .Сөнчәле авылы буенча кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм инфраструктурасын үстерү;
9. Барлык дәрәжәдәге бюджетларга кече һәм урта бизнестан салым керемнәрен арттыру;
10. Кече һәм урта эшмәкәрлек инвестиция активлығын арттыру
11. Жир мөнәсәбәтләрен камилләштерү һәм жир базарын үстерү;
12. Минималь хезмәт хақы дәрәжәсен түбәнрәк тәэмин итү минималь куллану зурлығында бюджет;
13. Бизнес-Власть-Жәмгыять коммуникацияләре системасын үстерү;
14. Эшсез халыкны жәлеп итү өчен өстәмә стимуллар булдыру халыкны исәпкә алып, кече һәм урта бизнес өлкәсенә Районда баланслы икътисадый сәясәт халыкның мәшгульлеге;
15. Кече һәм урта бизнес өлкәсендә социаль яклау.
16. халыкның яшәү шартларын яхшыртуда кече һәм урта бизнес ролен арттыру

Программа Бүлекләре:

1. Сөнчәле авыл җирлегә буенча кече һәм урта эшмәкәрлек торышына Анализ
2. Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү проблемалары һәм аларны программа ысуллары белән чишү кирәклеген нигезләү.
3. Программаның социаль-иқтисади эффе́ктивлыгын бәяләү.
4. Эшмәкәрлек эшчәнлегенең өстенлекле төрләре.
5. Программаның төп чаралары эшләнгән юнәлешләр
6. Программаны тормышка ашыру механизмы.
7. Сөнчәле авыл җирлегә буенча кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасының төп чаралары.

1. Сөнчәле авыл җирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкның торышын анализлау

Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү-хужалык итүнең базар системасының аерылгысыз элементы. Алга киткән базар иқтисады булган илләрдә кече эшмәкәрлек Дәүләт иқтисадының нигезе, хужалык үсешенең двигателе булып тора, чөнки бу теләсә кайсы җәмгыятьнең эшлекле торышының иң динамик һәм сыгылмалы формасы.

Хужалык итүнең базар системасы шартларында кече һәм урта эшмәкәрлекнең аерым ролен түбәндәге факторлар билгели:

- урта сыйныфның үз байлыгын һәм лаеклы яшәү дәрәжәсен мөстәкыйль тәэмин итүче һәм гражданлык җәмгыятенең төп тотрыклыландыручы сәяси көче булган өлешен арттыру;

- кече һәм урта эшкуарлык секторында яңа эш урыннары булдыру өчен зур потенциал булу, җәмгыятьтә эшсезлек һәм социаль киеренкелекнең кимүе;

- халыкның төп массасының иқтимагый психологиясен һәм тормыш ориентирларын үзгәртү;

- кече һәм урта эшкуарлыкның сыгылмалылыгы һәм тиз арада җитештерү структурасын трансформацияләргә сәләте, яңа технологияләр һәм фәнни эшләнмәләр оператив рәвештә булдырырга һәм кулланырга.

Шуңа бәйле рәвештә ТР Аксубай районында Сөнчәле авыл җирлегә буенча Кече эшмәкәрлекне үстерү программасын эшләү һәм тормышка ашыру зарурлыгы туа. Әлеге Программа "Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында»24.07.2007 елдагы 209-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнгән

Бүген безнең җирлектә бизнесны актив үстерү өчен барлык ресурслар да бар, ул Россия Федерациясә Хөкүмөтенә, Татарстан Республикасының һәм Аксубай муниципаль районының Сөнчәле авыл җирлегенең максатчан сәясәте нәтижәсендә ныклы үсеш ала.

2023 елның 1 гыйнварына кече эшмәкәрлек түбәндәге күрсәткечләр белән характерлана:

№	Күрсәткечләрнең исеме	Берәмлек үлчәүләр	2021 ел хисап	2022 ел хисап
1	Сөнчәле авыл җирлегә буенча теркәлгән кече предприятиеләр саны	данә		
2	Шулардан: Авыл хужалыгы Сәүдә һәм җәмәгать туклануы	данә	4	4
3	Физик затлар саны, хосусый буларак теркәлгән эшкуарлар физик затлар, үз-үзләрен тәэмин итүче кече предприятиеләр, белемсез юридик зат	кеше	6	6
		данә	6	6
4	Уртача исемлек саны кече предприятиеләр буенча хезмәткәрләр уртача исемлек саны (тышкы уртак яклаучылардан тыш) шул исәптән икътисад тармаклары буенча да: Авыл хужалыгы Сәүдә һәм җәмәгать туклануы	кеше		
		данә	6	6
5	Хезмәт хакы фонды кече предприятиеләр хезмәткәрләренә (тышкы уртак яклаучылардан тыш)	Мең сум	46,8	61,7
6	кече предприятиеләр эшчеләрнең уртача хезмәт хакы	Мең сум	12000	15000

Таблицада китерелгән мәгълүматлардан күренгәнчә, төп күрсәткечләр тотрыклы уңай динамикага ия. 2021-2022 елларда кече предприятиеләр саны 25% ка артты, хезмәт хакы артты.

2. Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү проблемалары һәм аларны программа ысуллары белән чишү кирәклеген нигезләү

Хәзерге вакытта кече эшкуарлык

Сөнчәле авыл җирлегә шактый нык позициядә тора, кайбер проблемалар элеккечә хәл ителмәгән булып кала бирә.

Җирлеккә кече һәм урта эшкуарлык субъектлары эшчәнлеген үстерүне тоткарлаучы факторлар булып тора:

- инвестиция ресурсларына керү авыр, үзеңнеке булмау

кредит ресурсларына керү авыр булган фонда финанс чаралары;

- кече һәм урта эшкуарлык субъектларының гамәлдәге законнардагы үзгәрешләр турында җитәрлек мәгълүмат бирмәве,

эшкуарлык эшчәнлеген башкарганда хакимият органнарының административ киртәләре һәм төгәл регламентлары булмау;

Эшкуарлык эшчәнлегенә субъектлары тарафыннан карарлар кабул итүне һәм гамәлгә ашыруны таләп итә торган проблемалар булып тора:

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының югары социаль җаваплылыгы булмау;
- эш урыннарын арттыру өстендә эшләү.

Сөнчэле авыл жирлегендө булган каршылыкларны бетерү һәм кече һәм урта эшқуарлыкны алга таба эзлекле үстерү бары тик аны үстерү өчен мәғлүмати, мәғариф, консультация, финанс юнөлешлөрендө комплекслы һәм адреслы ярдәм күрсәтү, эшлекле контактлар һәм кооперацияләр урнаштыру, шулай ук коллектив ихтыяж эшқуарларда барлыкка килергә мөмкин булган башка аспектларда ярдәм күрсәтү юлы белән урыннарда максатчан эш алып бару нигезендө генә мөмкин. Программа жирле хакимият органнарының, шулай ук билгеләнгән максатларга ирешү өчен дәүләтнеке булмаган оешмаларның көчлөрөн берләштерергә һәм оптимальләштерергә мөмкинлек бирәчөк.

3. Программаның социаль-икътисади эффективлығын бөяләү

Программа Сөнчэле авыл жирлегендө кече һәм урта эшмәкәрлекне алга таба үстерү өчен уңай шартлар тудыруга юнәлдерелгән чаралар комплексын үз эченә ала.

Программаны үтәү ярдәм итәчөк:

- жирлекнең икътисади һәм социаль тотрыклылығының иң мөһим элементларыннан берсе буларак кече һәм урта эшқуарлык булдыру һәм тотрыклы эшчәнлекне стимуллаштыручы уңайлы икътисади мохит формалаштыру;
- кече һәм урта эшмәкәрлек үсеше темпларын арттыру, эшчәнлек өлкәләрөн киңәйтү һәм кече һәм урта предприятияләрне икътисади ныгыту;
- эш белән тәэмин итүнең өстәмә мөмкинлекләре барлыкка килү, кече һәм урта эшмәкәрлектә эшлөүче хезмәткәрләрнең хезмәт хақы дәрәжәсен күтәрү;
- товар базарын конкурентлыкка сәләтле продукция һәм жирле производство хезмәтләре белән тәэмин итү;

4 . Эшмәкәрлек эшчәнлегенә өстенлекле төрләр.

Тотрыклы икътисади үсешне тәэмин итү максатларында

Жирлек халқының тормышын яхшырту, эшмәкәрлек эшчәнлегенә өстенлекле төрләр билгеләнде:

- авыл хужалыгы продукциясе житештерү;
- халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү;
- социаль хезмәт күрсәтү өлкәсе;

5. Программаның төп чаралары эшләнгән юнөлешләр

1. Кече һәм урта эшқуарлыкны нәтижәле үстерү өчен хокукий базаны камилләштерү һәм административ киртәләрне киметү.
2. Кече һәм урта эшқуарлыкка мәғлүмати-консультация ярдәме.
3. Сөнчэле авыл жирлегендө кече һәм урта эшмәкәрлек турында уңай фикер формалаштыру.
4. Кече һәм урта эшқуарлык өчен квалификацияле кадрлар әзерләү.
5. Яшьләрне һәм эшсезләрне эшқуарлык инициативасына ярдәм итү һәм стимуллаштыру.
6. Кече һәм урта эшқуарлык субъектлары, шулай ук хакимият органнары белән кече эшқуарлык субъектлары арасында партнерлык мөнәсәбәтләре урнаштыруга ярдәм итү.

6. Программаны тормышка ашыру механизмы

Программа белән Идарә	Сөнчэле авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаны Финанслау	бюджеттан тыш чыганақлар, Сөнчэле авыл жирлегенә Кече һәм урта бизнес субъектларының үз акчалары

Программаны Төп башкаручы	Сөнчэле авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаны үтөлүгө контроль	Сөнчэле авыл жирлеге Советы

Аксубай муниципаль районуның Сөнчэле авыл жирлегенде кече һәм урта эшмәкәрлек үсеш программасының төп чаралары

№	Чаралар исемлеге	Нәтижә	финанслау чыганагы
1	2	3	4
1 Кече эшмәкәрлекне нәтижәле үстерү өчен хокукый базаны камилләштерү һәм административ киртәләрне киметү			
1	эшмәкәрлек өлкәсендә норматив-хокукый база булдыру	кече эшкуарлыкка ярдәм оештыру һәм нәтижәле башка чаралар үткөрү	Финанслау сыз
2	кече эшмәкәрлек үсешенә комачаулый торган административ киртәләрне бетерү; контроль-рөхсәт бирү практикасын оптимизация юлы белән дәүләт мәнфәгатьләрен, кулланучылар һәм эшкуарлар яраштыруны тәэмин итү	Районнарның ачык, үтә күренмәле эшчәнлек регламенты булдыру: төгәл эшли торганын күрсәтәп, хезмәтләр күрсәтү соралган документлар исемлеге һәм аларны карау өчен конкрет сроклар һәр этапта, шул исәптән: рәсмиләштерү жир кишәрлекләрен милеккә (аренда), проект тикшерүе төзүгә документлар Рөхсәтләрне реконструкцияләү, рәсмиләштерү элмә такталарга һәм реклама мәгълүматына, бүлмәләрне торак булмаган урынга күчерү һәм киресенчә, рөхсәтләрне рәсмиләштерү бүлмәләрне яңадан планлаштыру һ.б.	Финанслау сыз
3	Төкдимиңнәр әзерләү чараларны камилләштерү, юнәлешле коррупциягә каршы көрәш	эшмәкәрләргә коррупция фактларына каршылыкны арттыру, бизнес алып баруның этик дәрәжәсен арттыру, кече эшкуарлык субъектлары хокукларны һәм мәнфәгатьләрне яклау	Финанслау сыз

2 эшкуарлыкны инновацион үстөрү (инфраструктураны үстөрү, инновацион потенциалны гамэлгә ашыру, яшьләрне инновацион процесска жәлеп итү)			
1	яшьләрне эшмәкәрлеккә жәлеп итүгә ярдәм итүче чаралар комплексын үткөрү, шул исәптән укуту, мәгълүмати тәэмин.	эшмәкәрлек эшчәнлегенә яшьләрне жәлеп итү яшь белгечләрне эшкә урнаштыру проблемасын өлөшчә чишү	Бюджет РТ
3 кече эшмәкәрлек субъектларына финанс-кредит һәм милек ярдәме			
1	Дәүләт кысаларында кече эшмәкәрлек субъектларына ярдәм итү чараларын тормышка ашыруда Федераль һәм республика структураларының,дәүләт хакимиятенәң ярдәм итүе	эшмәкәрлек үсешенә юнәлдерелгән федераль һәм республика программаларында катнашучы кече субъектлар санын арттыру	Финанслау сыз
2	кече эшкуарлык субъектларына инвестиция проектларын гамэлгә ашыруда,инвесторлар эзләүдә ярдәм	кече эшмәкәрлек субъектлары инвестицион проектларны тормышка ашыруда финанслау һәм шәхси капитал өчен банк жәлеп итү,потенциаль инвесторлар белән үзара хезмәттәшлеген оештыру	Финанслау сыз
3	Аксубай муниципаль район икътисады үсеш максатларында Сөнчәле авыл жирлегендәге торак булмаган биналар,жир белән кече эшкуарлык субъектларына ярдәм тәэмин итү	шәһәр икътисадының өстенлекле юнәлешләре үсеш максатларында кече предприятиеләрне жир кишәрлекләре, торак булмаган жирләр,сәүдә һәм житештерү биналар белән тәэмин итү , районда үткөрелгән тендерлар, аукционнар турында эшмәкәрләрне мәгълүматлаштыруны арттыру	Финанслау-сыз
4	муниципаль заказ үтәләшенә кече эшмәкәрлек субъектларын стимуллаштыру һәм жәлеп итү	кече эшмәкәрлек субъектларын муниципаль заказ конкурсларында һәм аукционнарда катнашуга стимуллаштыру һәм жәлеп итү	Финанслау-сыз
4 Кече эшмәкәрлеккә мәгълүмат-консультация ярдәме			
1	төбәктә кече эшмәкәрлек үсешендә үткөрелгән чараларны мәгълүмати озату	кече һәм урта бизнес вәкилләрнең алдынгы эш тәжрибәсен системалаштыру һәм тарату	Финанслау-сыз
2	эшмәкәрлек кече субъектлар,	кече эшкуарлык субъектларның һәм	Финанслау-сыз

	район үзидарә жирле органнар катнашында »Түгәрәк өстәлләр, семинарлар, конференцияләр үткөрү	жирле үзидарә органнарның үзара хезмәттәшлеген жайга салу үсешнең актуаль мәсьәләләрен яктырту Эшқуарлык һәм эшкәртү турында уртак тәкъдимнәр һәм аларны хәл итү .	
5 эшқуарның уңай имиджын һәм кече эшқуарлык турында уңай фикер формалаштыру			
1	ТР һәм РФ территориясендә үткәрелә торган күргәзмәләрдә, ярминкәләр, конкурсларда катнашуга кече эшмәкәрлек субъектларны жәлеп итү	Эшқуарлык субъектлары эшчәнлегендә иң яхшылар тәжрибәсен таратуда, кече һәм урта бизнесның әһәмиятен һәм ролен пропобандалаганда эшқуарлык үсешенә ярдәм,	Финанслау-сыз
6 Кече эшмәкәрлек өчен квалификацияле кадрлар әзерләү			
1	Белем бирү программалар, шул исәптән квалификация күтәрү, бер тапкыр лекцияләр, стажировка, семинарлар	эшмәкәрләреннән белемен арттыру	Финанслау-сыз
2	законнар үзгәреше белән бәйлә кече эшмәкәрлек сораулары буенча практик семинарлар үткөрү	Кече эшмәкәрлек субъектларына сәүдә, көнкүреш һәм башка хезмәтләр күрсәткәндә хокук бозуларны булдырмый калу өчен законнарда үзгәрешләр турында мәғлүмат житкөрү	Финанслау-сыз
3	Эшмәкәрләргә социаль-хезмәт мөнәсәбәтләре, хезмәтне саклау мәсьәләләр буенча методик һәм гамәли ярдәм күрсәтү	хезмәт законнары өлкәсендә эшқуарлык структураларының белем дәрәжәсен күтәрү	Финанслау-сыз
7 яшьләр һәм эшсезләрнең эшқуарлык инициативасына ярдәм итү һәм стимуллаштыру			
1	эшқуарлык субъектларын югары уку йортлары һәм мәшгульлек үзәкләре белән хезмәттәшлекне оештыру	Яшьләрдә эшқуарлыкны стимуллаштыру, эшкә урнашу проблемалары белән бәрелешкән гражданның мәшгульлеге	Финанслау-сыз
2	эшмәкәрлек эшчәнлегә нигезләре буенча индивидуаль консультацияләр үткөрү	Хокукый грамоталылыкны һәм бизнес алып бару нигезләре турында мәғлүмат	Финанслау-сыз

3	башлаучы эшмәкәрләргә ярдәм чаралары– Лизинг-Грант	яшьләрнең эшкуарлыкка инициативалары шәхси бизнесы барлыкка килүдә ярдәм	Бюджет РТ
8. ТКХ өлкәсендә эшмәкәрлек үсешен стимуллаштыру			
1	ТКХ өлкәсендә кадрлар әзерләү	ТКХ өлкәсендә үз эшчәнлеген башкаручы эшмәкәрләр кадрларның квалификациясен күтәрү,	Финанслау-сыз